Ч 28 (13.926). Львів, нед'ля 3. лютого 1935. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, I. пов. Конто почт. щадн. 504-060. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Чверть річно	15·00 „
Піврічно	30·00 „
Річно	60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Безпека Франції головною темою нарад у Льондоні.

ЛЬОНДОН, 2. 2. ПАТ. Агенція Райтера повідомляє, що підчас вчорашніх французько-британських переговорів прем. Фляндев і мін. Ляваль розвинули свою тезу безпеки Франції. Становище В. Британії зясували прем. Мекдональд і мін. Саймон.

Пополудні відкрив наради прем. Мекдональд і виголосив промову прохаючи прем. Фляндена виголосити теж експозе про становище Франції. Опісля промовляв мін. Саймон. Дискусія тягнулася 2 і пів години. Найбільше уваги присвятили справі безпеки, яку згодилася В. Британія загарантувати Франції. Тому дискусія відбувалася не над змістом ґарантій, але над способом виконання цих ґарантій. Ніякого комунікату не оголошено.

КОНФЛІКТ МІЖ ФІНЛЯНДІЄЮ І СССР.

Прилюдна опінія Фінляндії обурена масовими арештуваннями фінляндських рибаків, які заплили на територіяльні води СССР. Дотепер большевицька сторожа не звертала майже уваги на такі випадки. В останніх часах в околицях Кронштаду большевицька сторожа переслідує усіх, які заплинуть випадково на територіяльні води СССР. 50 рибацьких родин у Фінляндії буде тяжко бідувати, бо арештованих рибаків жде довша вязниця у СССР.

За політичну, фінансову і військову залежність Китаю.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Кореспондент „Манчестер Ґардіян" повідомляє з Пекіну: Дипльоматичні кола одержали вістку з добре поінформованих джерел, що китайський уряд не одержав позички, не зважаючи на всі заходи в Льондоні і в Ню Йорку виєднати допомогу. Тому покищо ведуть неофіційні переговори з Японією в справі більшої позички для Китаю. Дуже можливе, що китайська валюта буде тісно звязана з японською єною.

Офіційні заперечення Японії не розвіяли підозрінь, що нова політика японського міністра закордонних справ Гіроти супроти Китаю є новою спробою Японії накинути політичну і фінансову ґеґемонію Китаю, щоби зневтралізувати допомогу Ліґи Націй для Китаю.

Китайська преса розписується теж про цю справу. Пекінський „Морнінґ Пост" пише, що Японія змагає до трьох цілей, а саме, щоби: 1) Китай згодився на цілковиту підлеглість; 2) Згодився на політичну, фінансову і військову перевагу Японії; 3) Китай признав формально існування Манджу-Ко і підписав конвенцію з Японією.

ПІСЛЯ ВБИВСТВА ІНЖ. ФОРМІСА.

ФАКТИ І ЗДОГАДИ.

Справа вбивства німецького інж. Форміса в Загоржі і втеча вбивників до Німеччини є дальше осередком заінтересування прилюдної опінії в Чехословаччині. Дотеперішнє слідство ствердило, що одна особа із трьох учасників убивства була ранена, але хто, цього напевно годі сказати. Вбивства доконано менше більше так, що Форміса при вході до готелевої кімнати вдарено тяжким предметом по голові, так що тріс йому череп. Щойно коли він упав, дано до нього кілька револьверових стрілів, з яких один у голову і другий в околицю серця були смертні. Крім того можна приняти, що хтось із трійки душогубів був теж ранений, як свідчать криваві сліди в кімнаті, біля готелю і на просторі кількасот метрів аж до місця, де чекало авто. Можна теж здогадуватись, що виконавці катгурного суду мали в пляні відставити Форміса живцем до Німеччини, про що свідчила би велика скількість шнурів, залишених у готелі. Щойно коли Форміс почав ставити опір, його вбито.

Про дальший хід утечі є тільки здогади. В місцевості Льобозіц авто стануло, бо один з пасажирів питав стрічного поліциста про дорогу. Серед ночі він бачив у авті тільки дві особи, а на його дні великий клунок. Це дало привід до здогаду, що Мілер і Шуберт спрятали по дорозі свою спільничку Елиту Керобах, яка була мабуть тяжко ранена. Правдоподібно кинули її в ріку Велтаву біля Стековіц. Одначе інший здогад каже, що у великому клунку находилася саме їх спільничка, яка вмерла по дорозі. Нерозгаданим являється далі факт, що втікачі прогаяли біля Льобозіц дві години часу. Або не знали дороги або — прятали кудись свій тягар. Можливе, що Елиту Керобах примістили в околиці в якомусь домі, будучи з її мешканцями в порозумінні.

Дальші доходження ствердили, що інж. Форміс приїхав з початком червня м. р. до Ужгороду. В його товаристві находився ще один німецький емігрант. Оба пробували опісля перейти без пашпортів і грошей до Румунії, а звідтіль дальше на схід. Одначе на румунській границі їх арештовано і відставлено до Мармарош-Сиготу, де за нелеґальний перехід кордону відсиділи вісім днів арешту, опісля до Ужгороду. Звідтіль Форміс пішов до Братислави і пробував нанятися за топника на кораблі, що плив Дунаєм на Чорне Море. Його мрією було дістатися до Персії, де мав знайомих і надіявся знайти заняття. Одначе й це йому не вдалось і він вернувся назад до Праги.

РІЖНІ ПОГОЛОСКИ

ПРАГА, 2. II. ПАТ. Вбивство інж. Форміса викликує далі сензацію. Поголоска про здогадне залишення спільнички в Чехословаччині досі не вияснена. Кажуть, що поліція шукає її тіла у Велтаві. Але є люди, які, мовляв, бачили цілу трійку, як переходили кордон, де по німецькому боці чекало на них авто.

Скомплікована теж справа висильної радіостанції. Є поголоска, що цю станцію перепачковано з Німеччини. Вона мала служити не тільки до протигітлерівської пропаганди, але й до комунікації з прихильниками „Чорного фронту" в Німеччині при допомозі тайного шифру. Інша поголоска каже, що Форміс знав деякі тайни Райхсвери і це було головною причиною вбивства.

У звязку з цим убивством поліція арештувала кельнера, що був одиноким свідком злочину і цілу ніч пересидів у кімнаті зі страху, аж передполуднем повідомив поліцію. Арештовано теж власника готелю, Графа. Робітники, що переходили в год. 7. ранком біля готелю, бачили, як кельнер і власник готелю затирали сліди крови, які залишилися в готелю.

Балкан.

Львів, 2. лютого 1935.

Довгі-довгі роки, бо цілі століття мав Балкан свою окрему питому марку у всесвітній історії та в кожночасній актуальній міжнародній ситуації: як казан, в якому вічно кипить, та який кожної хвилини може вибухнути. Від найдавніших часів історичної Греції та Риму, через добу мандрівки народів, до часів панування Туреччини і визвольних зривів балканських народів, — аж по балканські війни між національними балканськими державами у XIX. ст., кінчаючи врешті на Сараєві, як безпосередній притоці до великої війни, — завжди Балкан мав „упривілеєне" становище спричинника менших і більших воєн, в які мусіли встрявати ті чи інші великі держави та вводити у стан гарячки ввесь світ.

З розгромом Австрії та пересуненням німецьких і російських імперіялістично-експанзивних плянів в інші напрямки, Балкан втратив полекуди ту свою стару небезпечну фірму. Балкан став тільки одним із відтинків великого фронту, на якому вударялися ревізіоністичні й антиревізіоністичні течії, та на якому повстала нова площина спорів — внутрішньої національної політики поодиноких держав. Змінилися теж партнери великодержавницького суперництва: на перший плян висунулась Італія, яка — заінтересована передовсім в ослабленні впливів Югославії над Середземним Морем — почала підтримувати ревізіоністичні течії Мадярщини й Болгарії. Однак згодом ситуація змінилася. Французькій дипльоматії вдалося довести до влагіднення міжбалканських відносин і до підписання пакту всіх балканських держав. Наслідком грецько-турецького порозуміння до того пакту ввійшла і Туреччина. Колиж пригадати звязок Польщі з балканським пактом через її союз із Румунією, а звязок Малої Антанти через союз Румунії і Югославії з Чехословаччиною, ввесь Балкан увійшов посередньо або безпосередньо в орбіту французької політики.

Так було донедавна. Ситуація дещо змінилася, коли французька політика почала хитатися поміж порозумінням із Совітами чи порозумінням з Італією, — і вибрала цю останню. Не зважаючи на всякі французькі успокоюючі заяви, в Югославії безумовно почувається огірчення, бо протиіталійські настрої надто глибоко ввійшли в сци-

хіку тамошніх народів Те саме огірчення стало помітне у Туреччині: співпраця Франції з Італією наче автоматично збільшила у Туреччині симпатії до Англії, що виявилось недавно у маніфестаційних візитах, дефілядах і т. д. англійських та турецьких воєнних кораблів на водах Близького Сходу. Навіть недавній прикрий інцидент з убивством турецькою приморською сторожею одного старшини англійського кружляка, якого залога вибралась на прогульку човном по побережжі (цей інцидент трапився між островом Самос і Малою Азією), навіть той прикрий випадок пішов у непамять: Туреччина дала всяку сатисфакцію, перепросила, дала відшкодування, турецькі кораблі спускали на воду вінці з маніфестаційно приязними написами і т. п.

Трохи парадоксальною стає ситуація балканських держав у звязку з відношенням до Совітів. Як відомо, донедавна найбільш напружені відносини панували поміж Румунією і Совітами. Югославія по нинішній день Совітів не признала, як єдина, здається, ще европейська держава, що втримала своє засадниче становище. Нині і румунсько-совітські відносини інші (бодай формально) і Югославія заповідає навязання дипльоматичних звязків зі Совітами на найближчий час, беручи вже нині живу участь в акції, що йде по лінії совітських інтересів: ввесь балканський бльок разом з Малою Антантою анґажується за східнім пактом та радий би бачити франко-совітський союз, вбачаючи в цьому найкращу ґарантію проти ревізіонізму, яким Угорщина погрожує Чехословаччині, Югославії і Румунії. Парадоксальна ситуація полягає у тому, що Совіти стали заборолом „безпеки“ для держав, які найбільш вже терпіли від комуністичної агітації та які стали прибіжищем найчисленніших осередків білої московської еміграції. Невідомо теж, як погодити турецько-англійські залицянки в турецько-совітською приязню. І коли нині Франція відвертається від концепції франко-совітського бльоку та схильніша вже до концепції порозуміння з Німеччиною, всі малі держави, які надмірно скористали у версайському пакті, раді би бачити „оборонця“ хочби й у найбільшого ворога того пакту — комуністичної Москви.

Словом, на Балкані такий самий хаос, як у решті Европи, з тією ріжницею, що специфічні місцеві внутрішні відносини ще дужче ускладнюють ситуацію. З приводу марсельського вбивства голосними на ввесь світ стали відносини в Югославії. Невідомо ще, чи спроба ввести деякі реформи і змінити дотеперішні методи правління, яку робить член Реґенційної Ради кн. Павло — вдасться. Всеж ті югославянські спори дещо притихли. Зате голосною стала раптова зміна уряду у Болгарії. Кабінет Ґеорґієва, який віби мав дуже сильну позицію через понадпартійне становище, димісіонував, а новий уряд склав дотеперішній військовий міністр Златев. Показується, що головною причиною тої зміни був плян Ґеорґієва перевести зміну конституції, в якій король мав би дещо менші права: тимчасом король Борис втішається справді великою популярністю серед народу і той проєкт стрінувся з загальним осудом. Безпосередньою причиною зміни уряду була постанова Ради Ліґи у справі болгарських довгів: димісія кабінету була назовні політичною демонстрацією, а внутрі скріпила становище короля.

Нині Балкан не є вже небезпекою нової великої війни: є чимало інших поважніших предметів спору. А проте й Балкан грає у міжнародній політиці чималу ролю, — хоч і далеко нерішаючу.

Голоси преси про Національний Конґрес.

Перед кількома днями зреферували ми статтю з „Дер Вінер Таґ“ про Всеукраїнський Національний Конґрес та в наших коментарах до тієї статті висказали погляд, що вже від тепер якась чужа сила зачинає вести акцію проти Конґресу. Сьогодні поінформуємо наших читачів про інші голоси преси в справі Конґресу, які завважили ми в ріжних пресових органах у місяці січні.

З того самого ідеольоґічного джерела, що згадана стаття у віденському часописі, походить і стаття в дрогобицькому двотижневику „Наш Голос“ (ч. 2. з 15. І. 1935.). Для „Нашого Голосу“ — „Всеукраїнський Національний Конґрес“ — це Конґрес української фашистівської реакції, це штаб антирадянської, антипролетарської, контрреволюційної армії“. Для нього „ініціятор Конґресу, голова УНДО п. Дмитро Левицький, це один з вождів антирадянської наґінки української буржуазії“.

Цих двох невеликих цитатів здається досить, щоби віддати духа і зміст передовиці „Нашого Голосу“, присвяченої Національному Конґресові. Отже вже сьогодні можемо ствердити характеристичну й незвичайно повчаючу річ: Всеукраїнський Національний Конґрес є щойно в початковій, підготовній стадії, досі оголошено публично тільки невеличкі сухі комунікати про Підготовну Конґресову Конференцію у Львові, а в більшовицькому таборі вже кипить, вже мобілізується сили проти Конґресу. Рівночасно і в Дрогобичі й у Відні появилися майже ідентичні напастливі статті, звернені проти ідеї скликання Всеукраїнського Національного Конґресу.

Пресовий орган ґрупи „Фронт *Національної Єдности*“ (гл. „Батьківщина“ ч. 1.) зачіпає тільки посередньо справу Всеукраїнського Національного Конґресу. В статті п. н. „Досить обмани!“ автор п. Дмитро Паліїв, пишучи про Підготовну Конґресову Конференцію, в якій взяло участь 7 українських політичних партій, не згадує дивним дивом ні словечком про те, що ця Конференція була скликана для справи Конґресу. В цій статті відмовляє він тільки українським партіям права переводити консолідаційну акцію, а також заперечує їм право репрезентувати українські народні маси. Для „Фронту Національної Єдности“ змагання до єдности в національному житті і до політичного обєднання зорґанізованих українських політичних сил, які істнують і ділають серед українського громадянства, — це „обман українських народніх мас“. Таке становище п. Паліїва до справи Національного Конґресу нас зовсім не дивує. Це є зовсім льоґічний наслідок цілого його карколомного і політичного скакунства. Бож *консолідація українського національного життя — це ліквідація всякої української отаманії.*

В ч. 2. двотижневика „Жінка“ находимо обширну статтю про Конґрес. Автор, чи скорше правдоподібно авторка статті, ставиться без сумніву з великою симпатією до ідеї Конґресу, тільки, на жаль, підійшла до самої суті Конґресу надто поверховно. Авторка згаданої статті не дає собі, видно, справи з найважнішого моменту, що відіграє першорядну ролю в підготовці Конґресу, це є з політичного характеру Конґресу. Всеукраїнський Національний Конґрес, який може відбутися тільки на основі узгіднення між поодинокими політичними ґрупами політичних засад, мусить мати перш усього політичний характер. Його не можна ніяким чином порівнювати з Жіночим Конґресом, в якому на перший плян виступали орґанізаційні справи українського жіноцтва, а політичні справи, зовсім зрозуміло, відігравали щойно другорядну ролю. Мається враження, що авторка статті в двотижневику „Жінка“ цих найважніших моментів належно не узглянила й тому у своїх виводах дійшла до деяких незрозумілих висновків. Позатим доволі прикре враження в тій статті викликають нічим неоправдані побоювання авторки в справі невистарчаючого заступництва жіноцтва на Конґресі. Побоювання нічим неоправдане. Бож воно може тільки лежати в інтересі Конґресу, щоби на ньому були якнайкраще заступлені всі зорґанізовані ділянки українського національного життя, всі політичні напрямки, всі стани, без огляду на пол. Пощож висувати перед жіноцтво „страшаки покривдження“ тоді, коли про такі „страшаки“ ніхто не думає і правдоподібно поза авторкою статті в „Жінці“ їх ніхто ніде не бачить.

Чогож мало би бути в будучности жіноцтво виеліміноване від Конґресу та його праць, коли вже на першій Підготовній Конференції в силах делеґації УНДО, отже найбільшої партії з тих, що брали участь у Конференції, брала участь пос. Мілена Рудницька, яка є не лише радовою жінкою, але й головою Союзу Українок та була головою Українського Жіночого Конґресу, цього недавного імпозантного здвигу українського зорґанізованого жіноцтва.

Голосів преси, що є віддзеркаленням думок тих краєвих угрупувань, що брали участь у Підготовній Конференції, переповідати не будемо. Ці голоси є переважно відомі нашому громадянству. Передамо ще тільки голос тижневика „Тризуб“, орґану поважної частини Української Еміґрації, який виходить в Парижі. В ч. 3—4 з 27 січня 1935. в статті п. н. „До Українського Національного Конґресу“ читаємо:

„Скликана з ініціятиви Українського Національного Обєднання нарада в справі Українського Національного Конґресу пройшла в спокійній і діловій атмосфері, розглянула поставлені питання і значно посунула наперед справу скликання Конґресу, виробивши основні положення його орґанізації та намітивши приблизно час скликання. Як і коли зреалізуються постанови наради, як і коли відбудеться конґрес — питання інше, але сьогодні вже важно одмітити факт зустрічі за одним столом на діловій нараді представників ріжних частин української землі, репрезентантів політичних партій з ріжними, дуже далекими одна від другої, програмами, яким досі було трудно знайти спільну мову. Можна пожаліти, що на нараді не взяв участи ніхто з українських діячів Закарпаття, Буковини та Кубані. Тоді представництво земель з українським населенням булоб повним. Але в кожному разі підпис під спільною постановою, от як наприклад „Протест українських політичних партій проти терору на Україні“, що його було надруковано в минулому числі „Тризуба“, представників ріжних політичних партій, що того разу обєдналися на спільних думках, являється певним кроком, який можна тільки найщиріше привитати“.

Л. М.

Китайсько-японська нарада.

ПЕКІН, ПАТ. Оголошений комунікат каже, що японські і китайські делеґати зійдуться в днях 2. лютого ц. р. на нараду, щоби полагодити конфлікт у справі Джеголю.

Нарушення умов про плавбу.

ҐСІН-КІН, ПАТ. Уряд Манджу-Ко перестеріг, що задумане большевицьким урядом повалення большевицького берега ріки Амур виключно для вжитку большевицьких кораблів буде нарушенням умов про плавбу.

Ноти до Франції та Італії.

ПАРИЖ, ПАТ. Французька преса пише, що німецький уряд передав у Парижі і в Римі ноти, домагаючись відповіди на пять питань: 1) Німецький уряд бажає довідатись, чи засада невтручування висловлена в наддунайськім пакті, буде обовязувати всі держави, які підпишуть цей пакт, чи буде винятком для Італії і Франції.

2) Чи наддунайський пакт буде виконаний у рямцях Ліги Націй.

3) Як довго буде обовязувати консультативна конвенція між Італією і Францією. Чи такі двосторонні конвенції істнували у хвилині, коли її підписали інші держави.

4) Німецький уряд пропонує, щоби пакт з ґарантією незалежности Австрії підписала теж Швайцарія тому, що має спільний кордон з Австрією. Швайцарія скоріше повинна підписати ґарантійний пакт, ніж Франція або Румунія. На думку німецького уряду цей пакт повинна теж підписати В. Британія.

5) Німецький уряд запитує, що означають такі слова:...кожний учасник пакту може підписати з іншим членом таку конвенцію, яка йому буде подобатися. З хвилиною, коли німецький уряд дістане вичерпуючу відповідь на ці питання, не завагається взяти участи в переговорах.

„Матен" пише, що німецький амбасадор фон Гассель склав візиту Мусолінієві і передав йому ноту німецького уряду.

В. Британія проти французько-большевицького союзу.

Переговори в Льондоні відбуваються у приязній атмосфері. В. Британія виступає проти французько-большевицького союзу, коли би не підписали східнього пакту. У суботу передполуднем не було спільного засідання, зате прем. Флянден вів переговори з прем. Мекдональдом, мін. Ляваль з мін. Саймоном. Мін. Ляваль вернеться до Парижа в неділю врапці

Закордонна дискусія та українська заява.

Ми вже вчора подали короткий зміст обширного експозе мін. Бека на закордонній комісії Сойму. До цього експозе вернемося ще в окремій статті, нині можемо тільки зазначити, що мін. Бек нікого — поза ББ — не вдоволив. З критикою виступили всі клюби, однаково польські, як непольські.

Очевидно, що найбільш розсипався хронічний кандидат ендеції на міністра закордонних справ **проф. Ст. Стронський.** Провідний мотив його виводів — закид надто великої сердечности супроти німців та холоду супроти Совітів і Чехословаччини. Ст. Стронський впевняв, що ані візита мін. Барту у Варшаві, ані мін. Бека у Москві не розпорошила сумнівів щодо шляхів польської закордонної політики та дисонансів поміж Францією і Польщею. Жалівся головно на стримано-негативне становище Польщі до східн. пакту, впевняв, що в цій справі польські і німецькі інтереси розбіжні, та проте обидві держави назовні займають становище одностайне: п. Стронський не може цього ніяк зрозуміти і дуже з цього невдоволений. Докоряє теж щодо сердечности, з якою вітали у Варшаві міністрів Ґеббельса і Ґерінґа, і навіть солідаризуючися по суті з заявою мін. Бека у меншиневій справі — критикував необдуману і нещасливу форму тої заяви. Вкінці тої своєї промови п. Стронський предсказував Польщі ізоляцію, якщо вона не змінить своєї закордонної політики.

Промовець Стронніцтва Людового **пос. Руґ** хотів так само, щоб гарні взаємини з німцями рівноважили також взаємини з Совітами.

СТАНОВИЩЕ УКРАЇНСЬКОГО КЛЮБУ.

Голова Українського Клюбу **пос. д-р Дмитро Левицький** заявив передовсім, що Український Клюб є проти виповідження меншиневого договору, бо це нарушує придбані права українського народу, яких зрікатися не можна. Українці рідко звертались до Ліги Націй, бо не вважають себе меншиною, розсіяною по цілому світі, тому, що творять самі на означеній територй більшість. Єдина скарга українців, яку розглянула Ліґа Націй, торкалася т. зв. „пацифікації", та й оту скаргу Ліґа полагодила некорисно. Однак виповідження договорів зачіпило українців ще дужче коментарями, якими мін. Бек мотивував той крок. Він заявив, що меншини мають у Польщі законно і фактично запевнене право та можливість розвитку. Так воно не є. Треба тямити теж, що крім меншиневого договору обовязував Польщу закон про надачу Східній Галичині автономії і про створення українського університету. Це була добровільна постанова Сойму, предложена союзним державам у звязку з питанням затвердження границь Польщі. Тих законних постанов досі не введено в життя.

Супроти східнього пакту українці займають становище рішуче негативне, тому що такий пакт петрифікує нинішній стан на Сході Европи. Українці займають територію більшу від неодної великодержави в Европі та рахують 40 міліонів народу. Ми глибоко переконані, що так довго не буде мира на Сході Европи, як довго наші змагання не будуть заспокоєні. Коли мова про ізоляцію Польщі чи Німеччини, то не ті держави будуть ізольовані, а Совіти. Українці вірять, що ціла Европа стане вкедовзі проти Совітів. Тоді теж українці здобудуть свою державність. Промовець не входить в аналізу промови мін. Бека щодо становища супроти Совітів, але перестерігає, щоби навіть евент. симпатії для Совітів не були причиною, щоб Польща заангажувалась по стороні московського народу проти народу українського. Повинно теж скінчитися підтримування урядовими чинниками русофільських течій серед українського населення.

(Звертаємо з притиском увагу, що поданий вище текст є лише загальним змістом промови голови д-ра Дм. Левицького. Точний текст подамо згодом на підставі стенограму).

Чи так мусить бути?

(Промова посла О. Луцького, виголошена дня 24. січня підчас дебати над буджетом Міністерства Внутрішніх Справ)

(Докінчення.)

ПОЛІТИЧНІ ВІДНОСИНИ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Дальшим засобом розбивання нашої національної єдности в Галичині (маршалок Полякевич: чи це край в Еспанії?) Ні, пане маршалку! Не в Еспанії. Ви хочете почути назву — Малопольска. Алеж ця назва безглузда. Навіть в історичній Польщі Галичина ніколи Малопольскою не називалася). Це також характеризує сучасну політику! Отже дальшим засобом розбивання нашої єдности є тут політика державної влади під гаслом: **„радше Росія ніж Україна".** Маю на увазі беззастережне підтримування старого і по війні дуже підупалого табору русофілів, визнавців національної єдности українців з москалями. Передовсім на Лемківщині але й деінде мають право істнувати тільки москвофільські читальні ім. Качковського. Староство в Новому Санчі відкинуло 14 прохань на заснування читалень „Просвіти". Сяніцьке староство не позволяє на ніякі українські представлення чи концерти, бо на території цього староства „нема населення української народности". Русофільську читальню в селі Кінськім березівського повіту засновує місцева дідичка полька при допомозі старости й поліції при рівночасній заборові розпочати діяльність у місцевій читальні „Просвіти". (Посол З. Стронський: „Тамошнє населення не хоче Вас"). Чомуж влада волить радше недопустити нас на Лемківщину ніж оскандалити нас там упадком наших товариств з волі народу? В селі Пивничне коло Нового Санча постерунковий чванився наказом з краківського воєвідства забирати з почти українські книжки й часописи. У Криниці-селі постерунковий списав протоколи з усіма передплатниками українського часопису „Наш Лемко". Москвофільське Общество ім. Качковського видає річно 2—3 книжечки, опріч недоступних для цілої укр. рільничої кооперації складів соли, має разом з майже неістнуючим у терені „Рольничим Синдикатом" і т. п. мертвими „обществами" навіть у Рільничій Палаті аж 9 членів крім 15 українців. При цім використовується глупе жонґлерство наших русофілів зі словом руский з одним і двома „с", з термінами „русин" і „українець". (Посол З. Стронський: Так говорите Ви про них, але чи знаєте, що говорять вони про Вас?) Знаємо. Пишуть до влади письма з заявами, що не є такі сепаратисти як ми, і просять Вас за гроші або протекцію. Відписи таких листів маємо. Вершком цього русофільського скандалу є державний комісар з цього табору в нашім „Народнім Домі" у Львові і ганебний вислід його господарки. **Цей факт обурює без виїмку цілий нарід!** Мушу признати, що скріплювання завмираючого русофілізму серед українців є таким ганебним нонсенсом, що не пішов за ним навіть волинський воєвода.

СПРАВА УКРАЇНЦІВ УРЯДНИКІВ І СТАРІ ЗОБОВЯЗАННЯ ПОЛЬЩІ.

Поза тим на цій території тисячі нашої викваліфікованої молоді не мають доступу ані до старшинства в війську, ані до урядів, ані до територіяльного чи господарського самоврядування. Щобільше. Польща підписала відомий „віденський трактат", взяла все, що цей трактат давав їй, але викинула без праці й емеритури виїмково українців, бувших урядовців Австрії. Підписала Польща також відомий міжнародній акт про автономію української території. Цеї автономії нема. Коли пригадуємо це зобовязання, то вважається це образою польської суверенности і кажеться нам: „тоді були ми слабі і все підписали. Тепер ми сильні". Підписала Польща також міжнародній трактат про схорону т. зв. національних меншин. І також уже заповів в Женеві п. мін. Бек, що Польща не буде брати далі участи в процедурі виконання цього трактату. Щобільше, сам польський сойм приняв відомий закон про краєву автономію галиць-

ких воєвідств, але й цеї автономії не переведено в життя. Те саме з постановою сойму про заснування українського університету. Завсіди кажеться: „Тоді ми були слабі, тепер сильні і тому не виконуємо ніяких постанов у користь українців, ані міжнародніх ані своїх“. Питаюся Вас Панове: Чи це не є нищення серед нас почуття про якунебудь правовість, чи це не є насилля ведене згори? Про остале територіяльне самоврядування нема що й говорити. Його звужено до виконання доручень державної влади.

СПРАВИ УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ.

В таких умовинах життя ми ще в 1921 р. взялися до розбудови власними силами української кооперації, щоби хоча таким власним збірним чином зберегти по змозі матеріяльні сили народу і розбудовувати ними нашу рідну культуру. Здавалося нам, що бодай така виключно позитивна праця, сперта тільки на самопомочі українського народу, не зустрінеться з ворожою волею держави. І щож сталося? Коли виявилося, що працюємо добре навіть без нормальних кредитів з державних банків, висунено проти нашої кооперації від 1930 р. виїмкові інтерпретації всяких законів: промислового, будівельного, чи закону про стоваришення. На основі цього останнього закону без переслухання когонебудь з нашої кооперації розвязано нам нпр. в томашівському повіті на внесок старости всі наші кооперативи. Рівночасно в інших околицях, на Волині, застосовано до нашої кооперації (і тільки до неї) промисловий закон та будівельний так, що врешті-решт безправно опечатано й матеріяльно знищено понад сотню наших кооператив. Коли не можна було доказати, що яканебудь наша кооператива веде протидержавну політику, тоді вистарчив осуд адміністрації, що є в них деякі члени з протидержавним наставленням. У решті-решт на основі нового кооперативного закону відібрано нам право ревізії на більшій частині земель з переважно українським населенням. На цій території відмовляється навіть права закладати та інструувати наші кооперативи єдиному осередкові української кооперації. Не помогли інтервенції у премієра всіх українських політичних партій. За цілий час нашої приналежности до польської держави цей удар найтяжчий. Відчув його цілий український нарід якнайболючіше. Що придумав його передовсім теперішний волинський воєвода, Юзефський, — розуміється само собою.

(Предсідник Комісії: Пане Посол, визначений Вам час кінчиться!)

ДО ЧОГО МИ ЗМАГАЄМО.

Така є дійсність. Так бачать її і розуміють — українці. По тім всім питаюся: **Чи так мусить бути?** Щоби дати відповідь, може треба наперед порушити питання чого саме хочуть українці, до чого зміряють. Може це справді така політика, що держава мусить нищити її **всіма** засобами. Тому відповідаю: так, ми прийшли в Польщу по війні з нею за власну державність. Здається мені, що права на цю війну не відмовить нам ніякий поважний польський політик. Перед цією війною, серед неї і по ній українці постійно змагають до того, щоби вивести свій нарід з найважчого тепер положення як рівноправну силу в сімю вільних народів. Хочемо, щоби на сході Европи ділали три сили: не тільки Польща і Росія, але й Україна. Це принцип. Політика-ж наша мусить зміряти до того, щоби реалізувати його в повнім розумінні дійсности й відповідальности, але завсіди на основах західньо-европейської культури. В Европі шукаємо не інтервенції, але відгуку. Признаємо, що й Польща належить до Европи, але маємо дуже поважні сумніви, чи може бути Европою Росія. Завсіди, а в останніх роках особливо цілий політичний український світ добре здає собі справу з того, що рішаючим фронтом політичної боротьби є для нас російський фронт. Про сепаратизм у користь якоїнебудь Росії ніхто з нас не думає. Здавалося би, що наша політика не мусить викликувати аж такої відсічі польською владою, яку я накреслив оце в головних рисах. Але дійсність зовсім інакша. Вам ніщо не вистарчає. Все мабуть ждете на таку нашу декларацію, якої самі в нашім і недавно ще своїм власнім положенні ніколи не зложили би. Даремно, ми мусимо жити в межах пошанування гідности нації. (Віцемаршалок Полякевич: Ні, це манія переслідувань, чому не говорите про український терор, про мордування вами наших міністрів?) Пане Маршалку, наше становище в тій справі всім добре відоме. Не для польських гарних очей і не для того, щоби приподобатися владі, ми давно і без застережень поборюємо також український терор як засіб у політиці. Так само поборюємо засаду перманентної укр. революції в Польщі, особливо серед теперішніх умовин і особливо, коли втягається до неї нашу шкільну молодь. Однак так само рішуче протиставимося тезі державної політики про збірну відповідальність всіх українців та цілого українського життя за відокремлену в нас терористичну акцію. Ви вважаєте нас принципіяльним ворогом кожної Польщі і серед усіх умовин, то знову агентами кожної держави, що має з Польщею свої розрахунки. Це фікція. Джерелом нашої політики не є ненависть, а тимбільше туга за ролею чужого наймита, тільки любов до рідного народу, його конечности і його честь. На це відповідаєте нам перекресленням усіх міжнародніх і власних постанов у нашу користь, навчанням релігії наших дітей на Поліссі польською мовою, волинсько-китайським муром, лемківським букварем, ломанням нашої кооперації.

ЧИ ДАСТЬ ВОНО БАЖАНИЙ ПАНАМИ ВИСЛІД?

Ні, і ще раз ні! Така державна політика не тільки жорстока, але й недоцільна. Навпаки. При ній лишиться на наших північних землях найцінніша для нас леґенда про Львів як осередок українського життя, Лемківщина ще скоріше отрясеться з решток старого русофілізму, коли побачить, що переслідується там все українське, а протеґується москвофільство. Однак признаємо, що така політика всеж таки нагромаджує в українськім народі безліч огірчення. Чи воно доконче потрібне? Буриться проти такої політики не тільки цілий наш політичний розум. Можливим стає при ній навіть крик найспокійнішого українського серця. Однак запевнюю Панів, що навіть така політика не вжене нас у сутінки рабської покори або шаленої розпуки. Ми далі будемо леґальним шляхом боротися за зовсім інакшу політику в українських справах, за зовсім інакшу дійсність! Ми тільки в маленькій частині можемо впливати на зміну цеї дійсности. Ви, панове, маєте владу, отже й силу змінити її і ви маєте також у цій справі історичну відповідальність!

70 дітей у руках піратів.

ЧІ-ФО (Китай) 2. 2. ПАТ. На британський корабель „Танґчов“ містоти 2.104 тон, на якім було 70 англійських дітей, напали пірати і вбили одного сторожа, другого тяжко ранили. На допомогу виїхало кілька британських кораблів з пристані Ву-Гай-Вей.

Пірати втікли з корабля незабаром по нападі, не забираючи зі собою ніяких заручників. Корабель „Танґчов“ плине під охороною воєнних кораблів до заливу Джунґ. Корабель „Танґчов“ попав уже раз у руки піратів 1925. р.

Д-Р ЕВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ 16

СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ.

Найдрастичніший тон появився на вічу в Дрогобичі. Я реферував там про загальне економічне положення; оповідав про земельні справи, про фідеїкомісси, які установляють у нас щораз частіше на велику некорисгь для селянства, якому усувається земля звід ніг, і при тому згадав я про щойно ухвалений в державній раді fideicomis Дідушицьких, за яким промовляв навіть один руський посол. Я не назвав навіть імени того посла, одначе зпоміж публики піднявся негайно крик: „Це Барвінський! Це зрадник!“ — І довго неслися на ту адресу оклики негодування. Не було моїм наміром спровокувати подібний оклик. Я — правда — уважав цей крок Барвінського дуже хибним, та цим він ще на назву зрадника не заслугував. Одначе між зібраними панував незвичайний настрій проти нього, настрій безпощадний, як проти того, що не лиш нову еру до життя покликав, але й дальше, не зважаючи на очевидні докази її шкідливих наслідків, продовжував і підтримував; проти такого настрою годі вже було щобудь порадити. Зараз при найближчім політичнім рефераті Могильницького урядовий комісар розвязав віче.

Віча ті викликали на цілому Підгірю великий рух. Українська справа зискала лиш на тім, бо нарід, бачучи мене і Могильницького на чолі цього руху, як нотоpичних українців, не міг — як це може булоб бажанням москвофілів, — звертати свого негодування проти українців, а звертав його лише проти новоеристів. Українці з уваги на наш рух лиш зискували в очах народу і він на всьому Підгірю пішов виключно за ним. Стрийщина через той рух стала найбільш оживленою і свідомою округою краю, бо пропаґувала боротьбу за право, а крім цього згоду між русинами. До нас у Стрию почали звертатися з ріжних сторін краю, щоби улаштовувати такі віча скрізь і всюди й ширити гасла спільної праці та спільної боротьби. Була це жива й енергійна реакція проти нової ери і режіму Баденія.

Віче в Дрогобичі мало характеристичний епізод. У своїм рефераті піддав Могильницький Барвінського драстичній критиці, за що в „Правді“, яка була тоді органом Барвінського названо Могильницького „політичним кльовном“. З цеї причини післав Могильницький Барвінському своїх свідків, а саме адвоката д-ра Андрія Коса і нотаріяльного кандидата Романа Бачинського, щоб зажадати від нього сатисфакції. Вони домагались від Барвінського, щоб прислав своїх свідків, одначе Барвінський свідків не прислав і зовсім нічого не відповів. Тоді оба свідки уложили й оголосили в „Ділі“, ч. 124 з 1894 р. заяву, що Барвінський, допустившись образи, не вмів дати сатисфакції і тому його признають нездатним до сатисфакції і неспосібним когобудь образити. На це Барвінський не реаґував уже зовсім.

Як уже вище згадано, за Стрийщиною почався і в інших повітах вічевий рух, як взагалі рух політичний, спрямований проти Баденівщини і нової ери, а за опозицією і консолідацією. Забажала в себе також у дні 10. липня 1894 р. уладити віче Теребовельщина і запросила на референтів мене й Романчука. Ми їхали до Теребовлі цілу ніч, з Тернополя фірою, бо ще залізниці не було. Вчасним ранком вийшов нам назустріч перед місто парох і місцевий декан о. Залуцький і дуже зажурений заявив нам, що староство заборонило віче та що воно не може відбутися. Не було що діяти. Ми пересиділи ввесь день у Теребовлі, розмовляючи приватно з прибувшими численно на віче людьми. Коли ми над вечір мали вертатись, поступив Романчук на хвилину до свого соймового товариша, посла з Теребовельщини д-ра Ольпінського, людини русинам прихильної, і там довідався від нього, що нинішне віче заборонив староста лиш на дуже сильні просьби о. Залуцького, який налякав його можливими неспокоями й розрухами. Tableau!

(Далі буде.)

Волинський Єпархіяльний Зїзд.

(Від власного кореспондента.)

В днях 29. і 30. січня відбувся в Кремянці під головуванням архиепископа Олексія волинського і кремянецького Єпархіяльний Зїзд Волині. На зїзд прибуло 55 священиків-делегатів, вибраних по одному від кожного деканату, 10 повітових протоєреїв, благочинний монастирів — архим. Марко, 3 члени єпарх. ревізійної комісії, 10 світських осіб — посли: П. Певний, М. Тележинський, Єв. Богуславський, В. Серафимович, М. Бура, І. Гловацький, представники від Т-ва ім. П. Могили — інж. С. Тимошенко, Бичковський і М. Хавенко, представник від Чеснохрестського Братства в Луцьку — інж. Крамаренко.

До президії зїзду, крім єпископів-вікаріїв, Полікарпа луцького і Симона острізького, на зїзді вибрано заступниками голови інж. Тимошенка і протопресвітера П. Пащевського. Наради ведуться українською мовою.

В першому дні зїзду (29. січня) присутні почули: 1) фінансове звідомлення за 1933 р., прочитане секретарем Консисторії І. Власовським, 2) прочитаний протоєр. А. Рудиковим акт ревізійної комісії, 3) проект буджету на 1935 р., 4) реферат про місійну діяльність Волинської Єпархії за 1934 р., відчитаний свящ. С. Казновецьким, 5) реферат про стан навчання релігії в школах єпархії за 1933-34 шк. рік, що його відчитав член Консисторії Д. Величківський. Крім того обрано 4 комісії: а) буджетову, б) податкову (для розкладу єпархіяльних зборів), в) для розгляду операцій свічкового комітету і г) місійно-освітню. Після того почали працювати комісії.

Другий день зїзду — 30. січня — присвячено засіданню пленума зїзду, на котрому дебатувалися резолюції, опрацьовані і приняті комісіями. Заслуговують на увагу резолюції місійно-освітньої і буджетової комісії:

1) Зїзд визнає необхідним у випадку ліквідації в Кремянці духовної семинарії заложення Богословського Ліцею в Кремянці і звертається до Св. Синоду підтримати перед державною владою це прохання. 2) Проповіди в церкві і поза церквою повинні бути лише й виключно у зрозумілій для народу українській мові. 3) Викладати релігію дітям у школах рідною мовою. **4) Зїзд одноголосно приймає резолюцію комісії про те, щоб богослуження в церквах єпархії відбувалося українською мовою в тих парафіях, де цього бажають парафіяни.** 5) До волинської дяківської школи ввести як викладову українську мову. 6) Зїзд просить вищу церковну владу видавати шкільні підручники Закону Божого українською мовою і згідно з програмою мін. освіти 1932 р. Признає необхідним закладати при церквах бібліотеки-читальні. 7) Зїзд висловлює Волин. Дух. Консисторії подяку за введення обіжником з 23. X. 1934 р. ч. 20593 української мови в діловодстві Консисторії і в звязках з духовенством. 8) Зїзд закликає духовенство Волині записуватися в члени Т-ва ім. митрополита П. Могили та активно працювати в ньому. В буджет на 1935 р. зїзд встановляє 3.500 зол. Т-ву ім. П. Могили на видання часопису „За Соборність". 9) Зїзд просить єпархіяльну владу змінити розпорядок б. волинського архиепископа Антонія Храповицького про заборону мішаних подруж серед православних. 10) Зїзд признає бажаним видання українською мовою єпархіяльного періодичного органу, на що асигнує 10.000 зол.

Буджет Консисторії приймається в сумі 191.460 зол., при чому на духовенство і парафії припадає обтяження в сумі 160.860 зол. У видатках Консисторії скреслено етат юрис-консульта в сумі 2.400 зол. річно (цю посаду займав адв. Первенцев, член Р. Н. О.). З асигнованих на варшавський Синод 48.000 зол. скреслено 6.000 зол., які призначено на українські гімназії на Волині: кремянецьку — 1.500 зол., луцьку і рівенську по 1000 зол. Асигновано на ремонт Почаївської Лаври 10.000 зол.

Зїзд **визнав необхідним, щоб благочинні вибірались духовенством,** а не призначались єпарх. владою. Рішено ввести суди чести. Нарешті зїзд одноголосно ухвалив подякувати Синодові за призначення на волинську катедру єпископа-українця в особі архиеп. Олексія. Зїзд висловив теж бажання про скорше скликання Генерального Собору Православної Церкви в Польщі.

Всі наведені вище постанови зїзду говорять самі за себе, тому ми покищо здержуємось від будь-яких коментарів. Зрештою побачимо, що з тих постанов і коли буде введене в життя.

—o—

Наше духовенство і наша дітвора.

(Докінчення.)

III. ЯК ЗДОБУТИ ДЛЯ ДОБРОЇ КНИЖКИ І ПРЕСИ НАШ ЗАГАЛ

Коли нині говоримо про виховання широких мас, про виховання народу, то не можемо не згадати про такий преважний момент цього виховання, як друковане слово. Зайве розводитися над велитенським виховним впливом преси і книжки. Це безперечно найбільші, найпотужніші чинники, що формують світогляд найширших народніх мас. Нам мусить іти про те, щоб наш загал читав: 1) якнайбільше, але 2) тільки добру, здорову, корисну книжку і пресу.

Найважніше безперечно те, що і скільки читає дітвора. Тут знову виступає на арену наше духовенство, як найбільший і найліпший апарат, який може впливати на лектуру нашої дітвори. Колиб кожний наш священик постарався зорганізувати у своїй місцевості дитячу бібліотеку, колиб у кожному нашому селі, містечку й місті повстала добра дитяча парохіяльна бібліотека, тоді наше духовенство здобулоб повний вплив на лектуру всієї нашої дітвори. І в цей, тільки в цей спосіб моглоб наше духовенство здобути виключний вплив на лектуру всього нашого громадянства. Бо повне осягнення цього можливе тільки в той спосіб, що, **починаючи від „розчитання" дітвори в парохіяльній дитячій бібліотеці, священик буде ввесь час надавати напрям лектурі своїх читачів і рівнобіжно з їх ростом буде відповідно доповнювати бібліотеку, аж дійде до парохіяльної бібліотеки для старших.** Коли ця бібліотека буде велика й цікава, то загал читачів не матиме ніякої достаточної причини читати книжки зпоза „своєї" бібліотеки, до якої зрештою привикне від дитини.

Таке „розчитання" нашим духовенством найширших мас (при помочі пар. дитячих бібліотек) та опісля монополізація у своїх руках впливу на лектуру загалу спричинилиб великий розвиток наших видавництв, але **тільки добрих, здорових видавництв.** Злі видавництва мусілиб упасти. Не можемо користей із цього зясувати числом, подати в долярах, тонах чи метрах. Але кожний вичує, які велитенські, які далекосяжні користи далоб це нашому народові. А осягнути це — незвичайно легко: Нехай би тільки, на початок, у кожній нашій місцевості повстала добра парохіяльна дитяча бібліотека! Як ми вище згадали, „розчитання" найширших мас нашого громадянства в парохіяльних дитячих бібліотеках спричинилоб великий розріст наших видавництв. Отже це лежить у їхньому купецькому інтересі. І тому вони повинні прийти з помічю нашим церковним верхівкам, які із справді найбільшим зрозумінням ваги справи стараються про розвиток парох. дитячих бібліотек, і повести в тім напрямі якнаенергійнішу пропаганду.

IV. ВИХОВНІ ЗАВДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ РОДИНИ І НАШЕ ДУХОВЕНСТВО.

З усіх чинників, які в часі розвитку дитини впливають на формування її світогляду й характеру, найбільшим є безперечно родина. Є педагоги, які доказують, що розвиток характеру людини кінчається вже з 5—6 роком її життя.

Можемо закинути цьому поглядові перебільшення, мусимо признати, що основні риси характеру, волі і чуттєвих диспозицій виносить дитина вже з дому, з родини і що опісля ці її основні риси зміняються здебільша вже тільки другорядно, поверховно.

Окремі завдання, більші як якогонебудь державного народу, лежать перед українською родиною. Загально беручи, на виховання дитини складаються три чинники: родина, школа і позашкільне виховання. У нас, як недержавного народу, школа є під знаком запиту, позашкільне виховання дуже утруднено, отже **тимбільші завдання і тягар лягають на родину.** При цьому ми мусимо тямити, що родина — це у нас „політично" найпевніший, найменше загрожений чинник виховання найширших мас нашої дітвори.

На цю справу, коли зокрема йде про якусь ширшу, плянову акцію, ми майже зовсім не звертаємо уваги. Чому? Мабуть тому, бо нам здається, що виховний вплив родини на дітвору — це така скомплікована справа, така непорушна у своїй величі машина, що на неї не можна іззовні, безпосередньо впливати; що є тільки один спосіб піднести виховний рівень родини: піднести її загальний духовий рівень.

Справа мається зовсім не так зле. Не будемо тут аналізувати цілого, зрештою складного питання, тільки скажемо, що попри загальний духовий рівень родини велитенську ролю грає тут ще: окрема увага родичів для справ виховання, їх знання засад і засобів виховання і т. п. А ці річи можна безпосередньо і розмірно легко — викликати. Безперечно, що піднесення виховного рівня родини, вимагає довгої і послідовної праці. Та зате ця праця далаб велитенські, незвичайно глибокі результати.

І саме величезну ролю у піднесенні виховного найширшого загалу наших родин може і повинно відіграти наше духовенство. Воно має найкращу підготовку і найкращу нагоду до відповідної пропаганди, поучування, проповідування, закликування.

Це безперечно і преважна і негайна справа! Тому перед нашим духовенством стає святий обовязок: **звернути родичам на цю преважну справу увагу, загріти їх** до релігійно-морального виховання дітвори.

Наше духовенство має тут незаперечне право й обовязок діяти, бож це іде про справи релігійні!

V. ВЕЛИКА МІСІЯ.

Справа, яку ми тут порушили, а саме, що наше духовенство повинно звернути увагу на виховання найширших мас нашої дітвори, відноситься теж у більшій чи меншій мірі до всіх наших організацій та установ, до кожного розумного українця, до всього народу. У доброму розвитку дітвори — наша найбільша надія як народу. Духові можливости, які дрімають у нашій дітворі — це найбільш дійсний, найбільш реальний матеріял, з якого росте Нація. І з другої сторони ці велитенські засоби потенціяльної духової енергії, які безнастанно марнуються в дітворі нашого народу, це найбільш суттєва наша національна страта!

Найширші поклади копалин, найглибші джерела нафти, безкраї поля під засів, не криють у собі для нас стільки можливостей, стільки користи, що відповідне виховання молодого покоління. Правда, ми ще не маємо досконалого ключа до людської душі. Покищо ми працюємо над нею у 99 прц. „напомацки", як анальфабет-коваль над прецизійним механізмом „робота". Безперечно, що коли наша дитина розвинеться вже не в Едісона, Мусоліні чи Форда, але на визначнішого вченого чи не пересічного громадянина, то це бодай у 90% щасливий припадок для народу. Та чи це не значить, що треба нам на цій ділянці зосередити якнайбільше уваги, винахідчивости, уваги?!

Йде про безмежні можливости розвитку, які дрімають майже в кожній людині і про безмежні засоби потенціяльної духової енергії, які чи не в кожній людині — марнуються. А перед нами — міліон, тисяча тисяч наших дітей, українських дітей, дітей найздібніших у світі!

Треба звернути ввесь нарід до дітвори, треба спрямувати якнайбільше сил народу до якнайінтенсивнішої праці на цій найважнішій, найглибше творчій ділянці!

І саме та передусім перед нашим духовенством виринає тут велитенська місія. Воно може на цій ділянці в наших умовинах найбільше зробити і спонукати до зусиль у цьому напрямі найширші маси нашого народу.

Я. Татомир.

З ЖИТТЯ НАШИХ УСТАНОВ.

Загальні Збори Українського Лікарського Товариства у Львові.

Збори відбулися дня 25. січня при участи біля 40 членів (лише 2 впоза Львова) у домівці Т-ва при вул. Підвалля ч. 7. Зі звіту голови д-ра Максимонька довідалися приявні, що Т-ву прибуло в минулому році 21 нових членів, так, що по страті 5 членів нараховує воно 290 членів і 20 чл. кореспондентів (закордонних). Виходить з того, що ще біля 20 прц. українських лікарів не вважає своїм обовязком належати до свого станового Т-ва.

У мин. році повстала нова (2) філія Т-ва у Станиславові, що поруч філії у Коломиї розвиває досить значну діяльність. Тепер підготовлюється оснування 3. філії в Перемишлі. Сходини членів відбуваються що тижня (тепер у пятницю) крім святочних і літних ферій; всіх було 33, на яких виголошено ряд рефератів наукового і станового характеру. Орґаном Т-ва є квартальник „Лікарський Вісник“.

На надзвичайних заг. зборах у жовтні ухвалено зміну статута. Новий статут, досі ще владою не затверджений, передбачує збільшення числа видїлових, що відповідає збільшенню аґенд і кількости членів Т-ва. В 1935. році святкує У. Л. Т. ювилей свого 25-ліття, злучений з 5. зїздом українських лікарів і природників, що відбудеться в днях 20.—22. квітня. Підготовкою до зїзду займається окремий комітет, що працює вже від весни мин. року. Не повелося Т-ву з Радою Суспільної Опіки і кооперативою Лік. Самопоміч, що начислює ще лише 45 членів.

По уділенні абсолюторії і цікавій дискусії над розбудженням заінтересування і співпраці широкого загалу членів, вибрано новий виділ у такому складі: голова *д-р Т. Евген Бурачинськчй*, заст. голови д-р *Л. Максимонько*, секретар д-р *Я. Малис*, касієр д-р *В. Кашубинський*, бібліотекар д-р *О. Шуровський*, господар д-р *С. Коренцівна*, і *д-р Коржинський*; члени контр. комісії: *д-р Е. Дурдєлло, д-р С. Парфанович і д-р О. Подолинський*.

XI. Загальні Збори Союзу Українських Купців і Промисловців.

В суботу 2. лютого ц. р. в год. 11. ранку відбули купці і промисловці свої річні Загальні Збори у власній домівці, Ринок ч. 10. Відчинив їх голова радник *Я. Скопляк* промовою, в якій у першу чергу згадав бл. п. С. Лаврова, діяльного члена Союзу, що присутні вислухали стоячи. Відтак коротко представив голова, в якій стадії находиться Союз і які завдання має він під цю пору.

Після відчитання протоколу з ост. Заг. Зборів, склав звіт з діяльности Союзу за мин. рік секр. *Д. Конюх*. З нього довідались ми, що Союз має номінально 1521 членів і 10 гуртків, згл. філій. Як те, що з діяльности найважніше підкреслив видавництво двотижневика „Торговля і Промисл“, якого появилось досі 9 чисел і зміну статуту. Вистави, анкети, реферати, інформаційна служба, інтервенції, тощо, все те ввійшло в програму діяльности, що впродовж минулого року була пильно реалізована.

Після звіту скарбника, прийшли до голосу відпоручники *провінціональних гуртків*, а саме з Тернополя, Перемишля, Сокаля, Надвірної, Станиславова, Самбора і Золочева. Присутні з великим зацікавленням вислухали звідомлень, доцінюючи велику вагу доброї орґанізації філій. Після уділення абсолюторії старому проводові, вибрано на внесок Комісії-Матки *головою* Союзу вдруге *радн. Скопляка* (через акламацію). До Ради вибрано: дир. С. Герасимовича, Е. Говиковича, інж. Б. Дурбака, М. Колтунюка, Д. Кочюха, Г. Ільчишина, дир. М. Лязорка, Ю. Ломаґу, М. Проця, інж. В. Рижевського, О. Стефановича, дир. І. Тиктора. Як заступники ввійшли туди: Е. Борис, інж. І. Ґавалко, Б. Кузьма і Т. Пявка, Провірна комісія складається з пп. Г. Гапуляка, інж. Ю. Крохмалюка, О. Ониська.

Дуже широка дискусія розвинулась при обговорюванні орґану Союзу „Торговля і Промисл“. Голова п. Скопляк перший промовляв, порушуючи справи адміністраційні, а інж. В. Несторович — як другий — справи редакційні. Відтак багато бесідників обговорювало ріжні справи, звязані з ґазетою, а саме пп. Мулькевич, Угрин, Ковалів, інж. Ґавалко, Хомяк, Антоняк, Борис й інші. Посол *д-р Біляк* поставив внесення, щоби орґан Т-ва примусово передплачували всі члени, що Заг. Збори приняли. Відтак чергувались справи „Самопомічної Каси“, „Запомогового Фонду“, небезпеки заведення примусових бранжових орґанізацій і „купецького цензусу“ (ухвалено відповідні резолюції), справа державної торговельної школи з українською мовою навчання, відношення приватників до кооперації і навпаки, „Народної Торговлі як гуртівні та приватних гуртівень і багато дрібніших питань порушено в дискусії.

Збори тревали до 4. год. попол. Після обіду зійшлись ще відпоручники філій на орґанізаційну нараду, а на год. 9-ту вечір заповіджені вечерниці Союзу в салях Молодої Громади і кавярні „Уніон“.

Вбиті і ранені у Білгороді.

БІЛГОРОД, 2. 2. ПАТ. В університеті у Білгороді дійшло вчора до заворушень студентів. До заворушень дійшло мабуть тому, що до будинку університету ввійшла поліція, де студенти уладили протестаційне віче проти створення концентраційного табору у Вараждині. Є вбиті і ранені.

Л. БРУК.

Святий ґенерал.

ВІЙСЬКОВА КАРІЄРА СВЯТОГО АНТОНА З ПАДУЇ.

„Ми, Дон Педро II., з ласки Божої король Португалії, заявляємо цим, що святий Антін, уроджений у Лісабоні, затягнений новобранцем у стан нашого 2. піхотного полку, який стоїть під високим патронатом королевої янголів. Дано в Лісабоні дня 24. лютого 1668 р. (Підпис і печатка)“.

Цей королівський рескрипт був початком одинокої у своїм роді військової карієри святого, якого популярність від соток літ в латинських околицях півд. Европи а навіть у лат. Америці безумовна. Що вписали його простим рядовиком якраз до 2. піхотного полку Дон Педра — це має своє історичне обоснування. Кажуть, що він завжди співпрацював якраз з тим полком і під його знаменем вигнало португальське військо, зокрема згаданий полк, еспанських узурпаторів батьківщини. Вояки вимагали самі втягнути його й отак примітивну статую святого зодягнули в однострій полку та брали зі собою на всі воєнні походи.

Святий мав небагато виглядів на аванс. Але 15 літ пізніше він дістав ступінь: величезний відділ еспанців наскочив на кордоні малу пікету 2. піхотного полку. Підступ був би вже вдався, але в пікеті находився святий піхотинець. Вояки на чолі з ним відбивалися хоробро і ворога прогнали. Святого іменували в полку сотником.

Ставши сотником, святий мав перед собою певну, але скучну карієру. Очевидно, як усі інші старшини, діставав він свою ґажу. Про те є записки, а військовий скарбник фон Альґарзе й Альментедро вів у літах 1771—1774 навіть окрему книжку платні святого.

В добі „освічення“, за короля Дон Хозе святим старшиною нехтували мабуть з приводу його відомої побожности й він не звансував. Коли опісля на престіл вступила королева Марія I., предложили їй прохання з долученими 59 прилогами, з яких виходило, що святий поводився у війську за останніх 130 літ бездоганно. На основі цього запропоновано іменувати його шляхтичем-старшиною (hidalgo of official). У своїй книжці „Нариси звичаїв і обичаїв у Португалії, що появилася 1787 р., пише англійський письменник Артур Віліям Костіґан, що королевій предложено ще й другу просьбу: щоб цього найстаршого з усіх португальських сотників заіменувати старшиною булави. І ось в декреті, що має дату 1780 р., находимо серед прізвищ інших підвищених до ступня булавних старшин теж імя святого Антона. Як справжній сотник і святий, Антін, перетривав старшиною 2. португальського піхотного полку в Лягос хуртовину наполеонівських часів, що більше, маршал Джунот затвердив дальшу виплату ґажі цьому старому сотникові. У цій визвольній війні проти Наполеона він зокрема відзначився: медалі й., му медалі за хоробрість, пришиті на грудях його портрету прикрашують Гарматний Музей у Лісабоні.

Та ось відси карієра святого стає багата у пригоди: Дон Хуан VI. мусів втікати перед французами до Бразилії. Серед найвірніших старшин, що не покинули короля, найшовся теж старшина булави св. Антін. Його імя находимо у книзі платень з 1807 р. з платнею 480 мільрейсів як штабовому старшині; з жовтня 1810 р. його іменували курінним, а міністерство військових справ виплачує йому аж до 1850 р. платню.

Але водночас виринає він у Ріо де Джанейро, де його губернатор Антоніо де Альбукерк Кельго іменує в 1810 р. курінним, а в 1814 навіть підполковником, причому відзначено його за хоробрість у війні з французами великим хрестом Ордену Христа.

Коли Бразилія стала республикою, виголосив посол з Баїї, Аристид Спіноля, в парляменті 1889 р. промову, в якій, не заперечуючи всіх військових заслуг святого, пропонував припинити високу ґажу цього старшини. Але цей внесок перепав і святому виплачували ґажу далі. Швидко після цього — коли настав новий уряд, а в ньому ощадний міністр військових справ — появився новий декрет:

„Підполковник і святий Антін з Падуї виконував вірно й хоробро три століття свій обовязок вояка. Зате іменується його ґенералом і переноситься у стан спочинку“.

(За „Праґер Прессе“ з 30. 1. ц. р.)

Переклав ак.

Розлом у польській людовій партії.

З польської партії „Строніцтва Людового“, яка повстала з обєднання трьох польських селянських партій а саме: „Пяста“, „Визволеня“ і „Строніцтва Хлопського“ виступило 11 послів під проводом посла Врони і сенатор Шафранек. Прихильники посла Врони повідомили управу партії, що не будуть платити членських вкладок. Непорозуміння в партії тягнулися уже від кількох місяців. Члени колишньої партії Строніцтва Хлопського домагались запезпити їм мандати при недалеких виборах до сойму і сенату, признати їхній орган „Польска Людова“ одним з органів людової партії і т. д. Одначе їхні домагання управа партії знехтувала і тому дійшло до розломи. Парляментарні кола пояснюють цей розлом як першу познаку недалеких соймових виборів.

Французький адмірал провідником торговців живим товаром.

Велику сензацію у Парижі викликало арештування французького адмірала Версльоа, який кермував міжнародньою ватагою торговців живим товаром. Адмірал належав до французької еліти і в своїй палаті у Парижі, де мешкав з дружиною і дуже гарною донькою, приймав найвизначніших людей столиці Франції Французьке громадянство знало, що адмірал опікувався „міжнароднім товариством праці“, яке постійно розшукувало за секретарками для пань до товариства, домашньою прислугою і т. д. Всі гарні жінки, які зголошувалися до праці, діставали без клопоту працю, але поза Францією, в Індіях, на Далекому Сході і в Полудневій Америці. Прилюдна опінія була за адміралом за його суспільну допомогу.

Щойно лист молоденької дівчини, яку ватага висдала до Полудневої Америки, здемаскував адмірала. Ця дівчина, донька богатого промисловця, посварилась з батьками і зголосилась під опіку ватаги, якою кермував адмірал. У розпучливім листі до кревняків нещаслива дівчина писала, що скотилась на дно пропасти, з якого нема вже для неї виходу. При кінці листа дописала: „Адмірал Верльоа це звичайний шубравець“. Батько дівчини звернувся до начального директора поліції, який приказав перевести ревізію і арештувати адмірала. При ревізії викрила поліція листи і документи, які обтяжили вельми адмірала Верльоа. Виявилось, що адмірал був дуже вирафінованим торговцем дівчат. За два останні роки продав понад 300 молоденьких і гарних дівчат по 2 до 7 тисяч франків від особи. Між нещасливими жертвами було дві аристократки старинних родів Франції. Поліція переслухала уже багато батьків дівчат, які зізнали, що по виїзді з Франції не дістали дотепер ніякої вістки.

Поліція перевела численні ревізії й арештування у Парижі і Марселі. За членами цієї ватаги шукає теж поліція інших країв.

НОВИНКИ

— **Хочете мати добре футро,** ідіть до відомої фірми Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, тел. 54—46, яка поручить добрий товар совісно, виконає солідно, легко і точно. 187

— **Вже в понеділок,** дня 4. лютого ц. р. в год. 8.30 буде **традиційний вечір,** який у салях „Народнього Дому“ й „Української Бесіди“ уряджує Комітет допомоги вдовам і сиротам по священиках при ласкавій співучасти оперової співачки Вп. п. Софії Сабат-Свірської, оперового співака Вп. п. Михайла Голинського та хору „Сурма“. По вечорі **танці. Стрій візитовий.** Буфет у власному заряді. Вступ від особи 3 зол., для акад. моло. 1.50 зол. Комітет має надію, що з уваги на ціль і приготовані великі несподіванки, ширші кола нашого громадянства зявиться численно якщороку, а матимуть нагоду при звуках першорядної музики весело провести вечір. Запрошення вислані. Хто через неувагу не дістав запрошення, зволить зголоситися вже при касі в сам вечір перед 8 годиною. 931 2-2

— **Церковні хори** відспівають низку колядa у неділю, 3. ц. м.: в церкві Непорочного Зачаття при вул. Зибликевича в 11. год., в церкві Успенській і Преображенській в 12. год. і в Василіянській церкві при вул. Жовківській в 5 год вечором після Вечірні.

— **Вистава Миколи Глущенка** заходом Асоціяції Незалежних Українських Мистців у Львові відчиняється в неділю 3. ц. м. в год. 12-ій у салях Музею Наук. Тов. ім. Шевченка (Чарнецького 24). На виставі львівське громадянство матиме нагоду оглянути численні твори нашого молодого талановитого мистця, виставлені у великих чужинних осередках, як у Берліні, Парижі, Римі, Мадриді та Празі, де вони зєднали йому признання і звернули на нього загальну увагу.

— **Любка Колесса і Антін Рудницький у львівській фільгармонії.** Як довідуємося, дирекція львівської Фільгармонії запросила Антона Рудницького на дириґента чергового великого симфонічного концерту Фільгармонії, якого солісткою буде Любка Колесса. Концерт відбудеться **26. лютого.** Подробиці подамо згодом.

— **На дохід будови церкви СС. Василіянок** при вул. Потоцького ч. 95 відбудеться в неділю 3. ц. м. традиційна просфора у великій салі монастиря. У програмі вокально-музичні точки і роздача премій жертводавцям на будову церкви. Початок: год. 5. попол.

— **В циклю Академічних Вечорів** відбудеться в неділю 3. ц. м. в салі „Української Бесіди“ виклад о. ректора д-ра Й. Сліпого на тему: „Віра і наука“. Початок: год. 6. веч.

— **Вистава УСС продовжується.** Щоби дати змогу відвідувачам, які щораз напливають, побачити виставу УСС (Національний Музей, вул. Мохнацького), продовжується її на деякий час. В неділю, 3. ц. м. буде давати пояснення при огляданні вистави її впорядчик д-р І. Іванець.

— **Вибір королеви українського карнавалу і справа сукні.** Нема сумніву, що для всіх пань і панночок першою та найголовнішою справою, що торкається карнавалу, — це — сукня. У звязку з Балем Української Преси впав на жінок (чи радше на їх чоловіків і батьків!) страх, чи не треба дуже „репрезентаційної“, себто дорогої сукні. Ще більше ті сумніви збільшилися з огляду на проектований на балі Української Преси вибір королеви українського карнавалу. Всі ці неясности і сумніви зясовує сальон мод „ТРУД“, Ринок 39: вартість сукні не в її високій ціні, а в елеґантному і модерному виконанні.

— **Вже появилася очікувана книжка.** Після мученицької смерти нашого національного велитня Михайла Грушевського, першого президента відновленої Української Держави, великого історика, громадянина й діяча, відчулася потреба спопуляризувати його імення і безсмертні заслуги серед усіх українців. З метою задовольнити цю живу потребу саме й видала „Просвіта“ книжечку (за січень ц. р.) п. н. **„Михайло Грушевський“.** І видання це треба гаряче привитати. Книжечку написав тепло, доступно й цікаво сам учень Покійного, теж відомий історик, Іван Крипякевич. Вона і виглядом своїм чепурна, має 16 гарних образків, 64 сторінки друку, а ціна її лише 50 сот. Книжечку цю повинні всі порозхоплювати. „Просвіта“ дала вже багатий матеріял для національних святкувань памяти Великого Українця, видаючи крім згаданої книжечки ще й прекрасний **портрет** М. Грушевського (у розмірах 43 × 35) по ціні 70 с. І книжечку і портрет купуйте і замовляйте в **Книгарні „Просвіти“, Львів, вул. Руська ч. 1.**

— **Нова українська песа.** Меріям-Лужницький написав нову песу п. з. „Посол до Бога“, де зображає життя св. Йосафата. Має це бути релігійна містерія, в якій режисери покористуються засобами фотомантажу, як при деяких фільмах. Песа має бути виставлена з нагоди ювилею Малої Семинарії. Вона вимагає більшої підготовки і хоч проби з неї вже почалися, появиться вона на сцені щойно у квітні. Інсценізація і режисерія арт. П. Сороки.

— **Смерть гр. кат. митрополита в Блажу.** В семигородському місті Блажу помер 26. січня і. р. греко-кат. митрополит о. Василь Сучю в 62 р. життя. Похорон відбувся 29. м. м. при участи всього гр. кат. епископату в Румунії. Покійний був доктором теольоґії й фільософії, почесним членом румунської академії наук і ін. Його наслідника має іменувати Ватикан у порозумінні з гр. кат. церквою в Семигороді та за згодою румунського уряду.

— **Нові потяги до Лавочного і Ворохти.** З днем 1. ц. м. урухомлено на лінії Львів-Лавочне потяг, що відїздить зі Львова в передсвяточні дні від 1. лютого до 30 березня в год. 17.12 і приїздить до Лавочного в год. 20.49, а виїздить з Лавочного у святочні дні в год. 17.43, приїздить до Львова в год. 21. Потяги задержуються тільки в Стрию і на всіх стаціях між Сколем і Лавочним. На лінії Станиславів-Ворохта урухомлено потяг, що виїздить зі Станиславова у святочні дні від 2. лютого до 22. квітня в год. 6.30 і приїздить до Ворохти в год. 9.07. Відїзд з Ворохти год. 19.40, приїзд до Станиславова год. 21.50.

— **Почта в часі ярмарків і зїздів.** Щоб уможливити населенню, яке прибуває на торги, ярмарки, відпусти і більші зїзди, користання з почти, телеграфу і телефону, почтові уряди й аґенції будуть у тих днях відкриті також у полудневій порі, отже від 12 до 15 год.

— **Сензаційний грабунок у Львові.** До будинку ґенеральної прокураторії скарбу при вул. Романовича у Львові увійшло 1. ц. м. під вечір кількох вломників, щоби доконати більшого грабунку. З огляду на те, що урядування вже не було і наступало два дні свят, надіялись розбити без перешкоди касу з більшими грішми. Одначе коли знайшлися на коридорі першого поверху і задумували добутись до касової кімнати, нагло відчинилися двері і на коридор вийшов радник Ст. Рибарський. Бандити кинулися на нього і втягнувши його силоміць до кімнати, заткали йому рот рушником, звязали шнурами і побили його по цілім тілі, так що він зімлів. Тоді перешукали йому всі кишені і забрали портфель, в якому була свіжо одержана пенсія в сумі 1000 зол. Вдоволені цією добичею, зрезиґнували з грабунку каси і вийшли на вулицю. Пять годин лежав опісля радн. Рибарський на свому місці, аж коло 10. год. вечором знайшов його каменичний дозорець, що перед зачиненням брами, обійшов наперед увесь будинок, пробуючи, чи зачинені всі бюрові двері. Жертвою нападу і грабунку занялося рятункове поготівля, яке завезло його до дому.

— **Львівська хроніка.** Салю Курцман, абсольвентку ґімназії засудив суд присяжних на 2 і пів року вязниці за кольпортажу комуністичної літератури. — З другого поверху при вул. Вірменській ч. 18 кинулася 19-літня Софія Шмірер і тяжко потовклася. — У пасажі Гавсмана злодій вирізав Кл. Табаковій торбинку з 9 зол. і іншими вартісними річами. — Злодії вломилися до крамниці Мойс. Блюма при вул. Скарбківській 4. та забрали блаватних товарів поки що неустійненої вартости. — На вул. Паненській якась жінка втікала, щоб лід, який падав із даху камениці не зранив її. При цьому посовгнулася, зломила собі обойчик і потовклася. — Зі стрику дому ч. 19 при вул. Шептицьких злодії вкрали рiжні лябораторійні річи й частини кінових апаратів, власність Вол. Котовського. — К. Пелевський повідомив поліцію, що якийсь Як. Кондир вкрав із його робітні при вул. На Байках 37 цилюстрське приладдя вартости 1.200 зол. — Рятункова стація подала поміч багатьом особам, яких поранив сніг і лід, що усунувся з дахів камениць. М. і. з дому при вул. Баторія 12 впала велика брила леду, що зранила Сальомею Міхонівну. Забрали її до шпиталю.

— **Подвійне вбивство в Косівщині.** Дохоження в оправі вбивства постерункового Йосифа Мархліка і громадського вартівника Миколи Чепиги в Кобаках пов. Косів викрило, що винуватцем був Юрко Чепига. Після останнього свого грабункового нападу він утік був на румунський бік і на якийсь час слух про нього загинув. Аж недавно появився знову в Кобаках. Арештований гуцул Микола Букатчук, в якого хаті знайшли вбитого Мархліка, відмовлявся спершу від зізнань, але згодом признався, що в його хаті справді перебував якийсь Юрко Чепига. Тоді прийшли під його хату постерунковий Мархлік і громадський вартівник Микола Чепига, шукаючи за злодієм Красієм. Коли входили до хати, Юрко стрілив до них кілька разів, кладучи поліцая трупом. Фізично сильніший вартівник успів ще виповзти надвір, звідки кликав на поміч. Але його голосу ніхто не чув, бо хата находиться далеко від села. Опісля Юрко забрав обом трупам кріс, револьвер, баґнет, шкіряний пояс, дві електричні ліхтарки і втік. Гуцула Букатчука арештовано разом з жінкою й обоє будуть відповідати за укривання бандита. За зловлення вбивника влада визначила нагороду 1000 зол.

— **Ще один фабрикант грошей.** В Любіні Вел. пов. Городок поліція зробила ревізію в хаті Михайла Хамця і переконалася, що опинилася у фабриці фальшивих монет. Знайдено прасу

в залізними шрубами і деревляними вкладами та відтиски 10-золотових монет. Піоніра нового домового „промислу“ арештовано.

— **Напад на трамвай.** На розі вул. П. Скарги у Варшаві вскочило до трамваю трьох бандитів, які кинулися пізним вечором на кондуктора, пробуючи відобрати йому торбу з грішми. Віз був зовсім пустий, але сцену нападу завважав кондуктор попереднього вагону, який дав знак припинити трамвай. Тоді бандити не могучи видерти торби, кинулись навтікача, причому вибили шиби у вікнах. Вони щезли серед нічної темряви.

— **Вивезли касу.** В Лодзі до мешкання торговця овочами Шмуля Екштайна добулися злодії і забрали підручну касу, в якій находилося 50.000 зол. Вломники винесли касу на вулицю, де завантажили її на віз, запряжений двома кіньми і відїхали. Грабунок виконали дуже спритно, бо в часі, коли служниця вийшла на короткий час до недалекого склепу.

— **Большевицька господарка.** Як повідомляють з Тюмену на Уралю, засуджено там на смерть чотирьох партійних урядовців, які протягом минулого року спроневірили великі скількости харчевих засобів, призначених для робітників у копальнях золота. Засуджених розстріляно.

— **Ріжні вістки.** Еспанське мство військових справ замовило в Баварії величезний стратостат. — Шведський уряд має намір видати пів міліярда на будову дешевих домівок для робітників і для інших кляс населення, що потрібують мешкання. — У Кассіно, в околиці печери Тиберія, найшли мармурову голову Апольона, що має велику мистецьку вартість. — В Альжирі впав сніг; найстарші люди не памятають такої події; сніг лежить на 40 цм. завгрубшки; його попередила хуртовина. — У Парижі відкрили виставу „Домашніх мистців“; буде там усе, що торкається мешкання, комфорту та гигієни. — В Америці почали святкувати 100-ліття народин Марка Твена. — Відомий німецький кіновий режисер Ернест Любіч дістав офіціяльне повідомлення, що тратить права німецького громадянина; разом із ним утратило підданство 206 жидів, що походять із Східної Европи. — Біля Каїра наїхав паровіз на особовий потяг, причому згинуло 13 осіб, а кількадесять є тяжко ранених. — Наслідком перервання залізничої комунікації з причини повені Стамбул є відтятий від Европи. — Біля Констанци зударилися два нафтові потяги, наслідком чого вибухла пожежа. Багато нафти згоріло, оскільки не відчіплено вагонів і вивезено з місця катастрофи.

— **Музей Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові** (вул. Чарнецького 24) мав у місяці січні 80 катальогових чисел приросту до ч. 25205 включно. В поодиноких відділах прибуло предметів: археольоґія 87 (головно памятки висоцької культури з Почапів біля Золочева), побутова старовина 3, історичні памятки 2, церковна старовина 1, етнографія 3, репродукції більші 2, видівок топографічних 36, фотографії 26, монет 17. Жертводавцями були пп.: Береза Я., Василик О., радн. Величко Т., Войчак В., Гроздак Т., Дідушок Й., дир. Дорошенко В., Дорош Ю., проф. Кіт М., рев. Кіцера В., радн. Кобринський В., д-р Левицький Вол., проф. Левицький Вас., Макогон І., Маринович Р., рев. Мельничук М., ред. „Нової Хати“, дир. Омельський І., д-р Полянський Ю., радн. Сопотницький О., Федюк М., Цинкаловський О., спадщина по Л. Чачковськім. Управа Музею складає всім щиру подяку. В неділю 3. ц. м. відкривається вистава Миколи Глущенка з Парижа (образи, рисунки й акварелі). — **Управа Музею НТШ.**

—o—

З кіна.

КІНА: „КОПЕРНИК“ і „МАРУСЕНЬКА“: „*ПЕТРУСЬ*“.

Франціска Ґааль своєю креацією в „Чібі“ створила оригінальний своєрідний тип, який дуже добре підходить до її зверхнього вигляду та головних рис її таланту. У „Чібі“ доросла жінка переодяглась у смотрика так, що ніхто не міг її пізнати. Тут грає вона жінку, переодягнену в молодого вуличника. Зверхнім виглядом цей хлопчина не дуже привабливий; він зле вихований, тустун, але має він у своїй поведінці дещо такого, що вміє прихиляти до нього серця людей. р. Ґааль уміє з незвичайною ніжністю проявляти доброту серця, мягкість, співчутливість до людської недолі. Її гра та голос зворушують.

Сценарій фільми дотепний, зручно складений, є в ньому багато веселих сцен.

ДИВОГЛЯДИ.

ЖІНКА ОЦІНЮЄ ВАРТІСТЬ СВОГО ЧОЛОВІКА.

Кілька місяців тому забив ножем у Тегерані один перс одного анґлійця. Анґлійський уряд звернувся до перського з домаганням заплатити жінці вбитого відшкодування 3.000 фунт. шт. Перський уряд згодився на це й анґлійське міністерство закорд. справ передало вдові згадану суму. Вдова звернула міністерству 1000 фунтів зі заявою, що її чоловік не був більше зарт. як 2.000 фунт.

ПОРАДИ ДЛЯ САМОГУБЦІВ.

У Берліні відчинила одна стара пара безплатне бюро для тих, що хотять покінчити зі собою. Кожний, хто приходить туди втомлений життям, вислухує бабусю та дідуся, які переконують кандидата на самогубця, що життя має багато приємних сторінок і що варт жити. Але бюро це таке бідне, що аж сумно стає дивитись на нього. Всеж приходить туди чимало вдовців, які скінчили свою кару, особи, що мають докори совісти й учні, що дістали „двійку“

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

„НОВА ХАТА“, двотижневий журнал для плекання домашньої культури. Рік XI. Ч. 3. Львів, 1. лютого 1935. Зміст: Н. Забіла: Білий птах; М. Рильський: Зимовий спів; Н. Жененко: Перший подув: Памяти М. Грушевського; В. Січинський: Хатнє будівництво; М. Б.: Ох та варіока; Ів. Вільде: Метелики на шпильках; В. Коннор-Вілінська: Лисенки й Старицькі; Ілюстрації.

NASZA P ZYSZŁOŚĆ, trybuna polskiej myśli państwowej. Tom. XLI. Warszawa, grudzień 1934.

Присилайте передплату!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича: під артистичним проводом ін. Стадника.

Стрий:

3. II. „Серед бурі“.
3. II. год. 3 попол. „Залізна Острога“.

Від 4. II. загостить театр на кілька вистав до Сколього. — Управа театру просить п. Славу Заяцівну подати свою точну адресу.

Великий Міський Театр

Неділя, 3. II. год. 3·30 поп. „Роскішна дівчина“.
Неділя, 3. II. год. 7·30 веч. „Помста“.
Понеділок, 4. II. год. 7·30 веч. „Міщанин шляхтичем“.

Театр Ріжнородностей.

Неділя, 3. II. год. 3·30 поп. „Нічні лети“.
Неділя, 3. II. год. 7·30 веч. „Під примусовою управою“.
Понеділок, 4. II. год. 7·30 веч. „Мій коханий дурнику“.

Кіна.

АДРІЯ: „Людина - мавпа“ та додатки
АПОЛЬО: „Її шампанська ніч“.
АТЛЯНТИК: „Їх ночі“.
ВАНДА: „Буря на світанку“, і „Піднебесні липарі“.
ҐРАЖИНА: „Маскарада кохання“ та комедія.
КАСІНО: „Молодий ліс“ (на осн. В. Герца).
КОЛІСЕЙ: „Поручник Кіже“ („Цар шаліє“), ревія „Один з одного“.
КОПЕРНИК: „Петрусь“ із Фр. Ґаль і „Флін і Флин у країні забави“.
МАРУСЕНЬКА: „Петрусь“ із Фр. Ґаль і „Флін і Флин у країні забави“.
МІРАЖ: Рамон Новарро, Джанета Мекдональд і Секрет жінки.
МУЗА: „Віва Вілля!“
ПАЛЯС: „Циганські мельодії“.
ПАН: „Маскарад“.
ПАСАЖ: „Демон золота“, „Їздець-примара“.
РАЙ: „Радісна година“, Мей-Мавс.
СВІТ: „Нуждарі“ і „Париж в огні“ (дві серії разом).
СОНЦЕ: „Мата Гарі“ і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Їх високість цілує“ та ревія.
УТІХА: „Рука месника“ та ревія.
ХИМЕРА: „4-та вулиця“.

Закордонне радіо.

Неділя, 3. лютого 1934.

Братислава (198,8) 16·00 Концерт із участю віденського хору, 17·30 Концерт хору „Люмір“, **Кошиці** (259,1) 19·20 Військова орх. **Мор. Острава** (269,5) 16·00 Спів, **Прага** (269,5) 9·15 Чеська вок. поліфонія, 10·00 Скрипк. реситаль Санду Абу, 12·15 Оп. попурі, 20·00 Бетовенівський концерт. **Париж** (1648) 14·00 Популярна муз., 18·00 Симф. концерт. **Білгород** (437,3) 16·00 Пісні, **Берлін** (356,7) 20·00 „Доктор і аптикар“ оп. Дітерсдорфа, **Кенігсвустергавзен** (1571) 16·00 Концерт, 19·30 Запрошний до танку, вес. вечір, **Кельн** (455,9) 18·15 Староітал. пісні, **Ляйпціг** (382,2) 14·15 Спів, **Мюнхен** (5·5,4) 13·00 Концерт, **Будапешт** (550,5) 18·50 Пісоньки, **Міляно** (368,6) 17·15 Легка музика, **Рим** (420,8) 17·00 Симф. концерт, 20·45 „Віденка“ оп. Легара.

Понеділок, 4. лютого 1935.

Відень (506,8) 12·00, 13·10, 20·00 Концерт, 17·40 Солісти (музика, спів), 21·50 Пісоньки, **Братислава** (198,8) 20·15 Спів, **Кошиці** (259,1) 15·55 Концерт, 17·10 Для Закарпаття, **Прага** (470,2) 17·45 Клярнет і форт., **Прага II.** (249,2) 14·40 Пісні, **Париж** (1648) 21·00 „Ле роа д' Івето“ оп. Ісерта, **Білгород** (437,3) 17·00 Пісні, 20·00 Опера, **Берлін** (356,7) 17·30 Забута музика, 20·10 Радіокабарет **Кенігсвустергавзен** (1571) 16·00 Танц. музика, 21·10 „Перша каса“ нар. пєса Л. Гоми, **Ляйпціг** (382,2) 17·20 Бах: Сонати, 20·10 Бетовенівський вечір, **Мюнхен** (405,4) 17·50 Пісні Гуг. Вольфа, **Будапешт** (550,5) 18·20 Спів, 19·40 Симф. концерт, **Міляно** (368,6) 22·00 Камер. музика, **Рим** (420,8) 12·30 Квінтет, 17·05 Спів.

Львівське радіо.

Неділя, 3. лютого 1934.

9·00 Раншшня авд., 10·00—10·30 Популярна музика з гр. плит, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Програма праці т-ва „Шк. Л.“, 12·15, 13·15 Муз. поранок, 14·00 Здоровлю тебе гр. пл., 15·00 Гутірка про льон, 15·15 Канарки співають, гр. пл., 15·25 Огляд ринків рільн. продуктів, 15·35 Краковяки в гр. пл., 15·45 Рільн. скринька, 16·00 Авд. про Ігн. Красіцького, 16·20 Дрібні форт. твори, 16·45 Для дітей: Пригоди Бурмила зі звіринця, 17·00 Музика до танку капелі, спів, 17·50 Про альбом: Польща на морі, 18·00 Театр Уяви: „Молодий ліс“ на основі пєси І. А. Герца, 18·45 Життя молоді, 19·00 Легка музика, пісоньки, 19·50 Фейлетон, 20·00 Концерт симф. орх., 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 На веселій льв. хвилі, 21·00 Трансмісія з Партенкірхен з жмагань, 22·00 Реклям. концерт, 22·15 Почт.-техн. скринька, 22·30 Спорт. вістки, 22·55, 23·05 Танк. музика.

Понеділок, 4. лютого 1935.

6·45 Раншшня авд., 7·50, 12·00 Реклям. концерт, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 метеорольоґ. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Сальон музика, 13·00 Полудн. денник, 15·05 Хори із Ля Скали (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Серенади, романси, гуморески (форт., віольончеля; спів — Добош, тенор), 16·45 Лекція нім. мови, 17·00 Орхестра, 17·25 Фільм. огляд, 17·35 Італ. пісні в супр. форт., 17·50 Гутірка бр. Вінавера, 18·00 Львів як штаб рільної господарки в півд.-сх. воєвідствах, 18·15 Камер. концерт, 18·45 Муз. загадки для дітей, 19·3. Поляки знад Великих Озер, 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Від пісоньки до пісоньки два форт. спів, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як повстає книжка, 21·00 Симф. концерт, 21·45 Дива людського тіла, 22·15, 23·05 Сьогодні пригравають до танку найславніші орхестри (гр. пл.).

Ширіть наш часопис!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.